

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра корекційної педагогіки та інклюзії

Програма навчальної дисципліни

Спецметодики: формування елементарних математичних уявлень

Галузі знань 0101 «Педагогічна освіта»
Спеціальність 6.010105 "Корекційна освіта. Логопедія"
Спеціалізація Спеціальна психологія
Факультету педагогічної освіти

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра корекційної педагогіки та інклюзії факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Островський Ігор Петрович – професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзії

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою корекційної педагогіки та інклюзії “29” __08____2016 р., протокол № 1

В.о. завідувача кафедри _____ доц. Лобода В. В.

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “_31_” __08_ 2016_ р. №_1_

“ _____ ” _____ 2016 р.

Голова Вченої ради _____ доц. Герцюк Д. Д.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 1.5	Галузь знань 0101 – педагогічна освіта <small>(шифр, назва)</small>	<u>Нормативна</u> (за вибором студента)			
	Спеціальність – 6.010105 корекційна освіта. логопедія <small>(шифр, назва)</small>	<i>Рік підготовки:</i>			
Змістових модулів – 2	Спеціалізація – спеціальна психологія	3-й		3-й	
Курсова робота –		<i>Семестр</i>			
Загальна кількість годин - 45		5-й	6-й	5-й	6-й
		<i>Лекції</i>			
		–.	16 год.	–	
		<i>Практичні, семінарські</i>			
		–.	16 год..	год.	
		<i>Лабораторні</i>			
		год.		год.	
		<i>Самостійна робота</i>			
		–	13 год.	год.	
		ІНДЗ:			
		Вид контролю: Залік (5 год.)			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр корекційної освіти зі спеціалізації логопедія				

Мета і завдання навчальної дисципліни

Вивчення даної дисципліни спрямовано на формування у студентів професійної компетентності, що передбачає вивчення спецметодики навчання елементарних математичних уявлень дошкільників з особливими освітніми потребами та оволодіння студентами компетентнісними та особистісно зорієнтованими підходами формування у дітей математичних уявлень.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- правильно формувати математичні уявлення у дошкільників за допомогою вироблених у них знань та вмінь;
- навчити студентів складати конспекти заняття з формування елементарних математичних уявлень;
- розробляти та виготовляти дидактичні засоби, що дають змогу індивідуалізувати завдання; формувати вміння планувати та проводити заняття з елементарних математичних уявлень;
- здійснювати в процесі формування елементарних математичних уявлень у дошкільників з вадами мовлення виховні та корекційно-розвивальні завдання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати зміст, принципи, основні методи, прийоми та форми організації навчального процесу щодо формування елементарних математичних уявлень в умовах спеціального дошкільного закладу для дітей з тяжкими порушеннями мовлення та іншими порушеннями психофізичного розвитку;

вміти використовувати методи і прийоми формування основних математичних знань, умінь та навичок у дітей з порушеннями розвитку; визначати основні напрямки роботи, труднощі, які можуть виникнути на шляху її здійснення, творчо підходити до їхньої реалізації, враховуючи індивідуальні мовленнєві та пізнавальні можливості та здібності кожної дитини.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування таких **професійних компетенцій**:

- розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх

послуг;

– володіння сучасними уявленнями про принципи організації навчально-методичного забезпечення та механізми практичної роботи з дітьми дошкільного віку, які мають порушення мовлення, інші порушення психофізичного розвитку у процесі формування у них елементарних математичних уявлень;

– володіння сучасними уявленнями про завдання, напрями, зміст, методи, засоби, форми корекційної допомоги дітям дошкільного віку з порушеннями розвитку щодо формування у них елементарних математичних уявлень, про шляхи вирішення актуальних проблем корекційної освіти з логіко-математичного розвитку дошкільнят;

- структурування навчального матеріалу з метою конкретизації цільових завдань;

- добирання навчальних завдань з урахуванням ступеня порушення розвитку, різних якостей знань умінь та навичок дошкільників (повнота, правильність, усвідомленість, гнучкість, тощо).

3.Програма навчальної дисципліни

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ З ПМР

Лекція 1. Предмет, завдання, зміст спецметодики ФЕМУ. (2 год.) Предмет, завдання, зміст спецметодики ФЕМУ. Методи та прийоми роботи з ФЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР. Практичне заняття 1. Сучасний погляд на формування елементарних математичних уявлень у дошкільників з ПМР (2 год.) Практичне заняття 2. Застосування дидактичних ігор та вправ у різних видах діяльності при формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Основні поняття теми: множина, натуральне число, нумерація, розмір, форма, величина, час, вага, маса.

Лекція 2. Труднощі в оволодінні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Загальна характеристика сформованих математичних уявлень у дітей з порушеннями мовлення. Особливості кількісних уявлень. Особливості уявлень про величину. Особливості уявлень про форму. Особливості просторових уявлень. Практичне заняття № 3. Аналіз досвіду роботи вихователів логопедичних груп з формування ЕМУ (2 год.) Основні поняття теми: множина, розмір, форма, величина, час, вага, маса. **ЗМІСТОВИЙ**

МОДУЛЬ II. ЗМІСТ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ЕМУ В РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУПАХ У ДІТЕЙ З ПМР

Лекція 3. Формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР
Формування кількісних уявлень у дітей молодшого дошкільного віку з ПМР. Вимоги до знань, умінь і навичок. Вимоги до розвитку мовлення. Знайомство з множиною. Порівняння множин. Формування кількісних уявлень у дітей середнього дошкільного віку з ПМР. Повторення і поглиблення знань про множину. Навчання рахунку. Формування кількісних уявлень у дітей старшого дошкільного віку з ПМР. Вивчення натурального ряду чисел. Навчання рахунку. Вивчення часток. Навчання порядковому рахунку. Практичне заняття № 4. Особливості формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Основні поняття теми: множина, додавання, переріз, віднімання.

Лекція 4. Формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР.
(2 год.) Формування уявлень про величину у дітей молодшого дошкільного віку з ПМР. Пропедевтика вивчення довжини. Вивчення довжини, ширини, висоти. Формування уявлень про величину у дітей середнього дошкільного віку з ПМР. Повторення знань про величину. Порівняння предметів по довжині, ширині, висоті. Розвиток окоміру. Формування уявлень про величину у дітей старшого дошкільного віку з ПМР. Порівняння предметів по довжині, ширині, висоті. Розвиток окоміру. Практичне заняття № 5. Особливості формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР. (2 год.) 9 Основні поняття теми: довжина, висота, ширина, величина.

Лекція 5. Формування уявлень про форму у дітей дошкільного віку з ПМР. (2 год.) Формування уявлень про форму у дітей молодшого дошкільного віку з ПМР. Вивчення геометричних тіл. Формування уявлення про коло. Формування уявлень про квадрат. Формування уявлень про трикутник. Формування уявлень про форму у дітей середнього дошкільного віку з ПМР. Вивчення геометричних фігур. Формування уявлень про прямокутник. Вивчення геометричних тіл. Формування представлень про брус. Формування уявлень про форму у дітей старшого дошкільного віку з ПМР. Формування уявлень про овал. Вивчення геометричних тіл. Вивчення куба й бруса. Формування уявлень про циліндр, конус і піраміду. Практичне заняття № 6. Формування засвоєння знань про плоскі та об'ємні геометричні фігури дітьми дошкільного віку з ПМР. (2 год.) Основні поняття теми: форма, геометричне тіло.

Лекція 6. Формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Формування просторових та часових уявлень у дітей молодшого дошкільного віку з ПМР. Основні підходи до формування просторових уявлень. Формування уявлень про вертикальний просторовий напрямок. Формування уявлень про фронтальний просторовий напрямок. Формування уявлень про сагітальний просторовий напрямок. Вивчення просторових прийменників і прислівників. Формування уявлень про добу. Формування уявлень про рік і пори року. Формування просторових та часових уявлень у дітей середнього дошкільного віку з ПМР. Формування уявлень про вертикальний просторовий напрямок. Формування уявлень про фронтальний просторовий напрямок. Формування уявлень про сагітальний просторовий напрямок. Вивчення питальних і просторових прислівників і прийменників. Формування вміння орієнтуватися на аркуші паперу. Формування уявлень про час. Формування просторових та часових уявлень у дітей старшого дошкільного віку з ПМР. Формування уявлень про просторові напрямки. Вивчення просторових прийменників і прислівників. Формування вміння орієнтуватися на аркуші паперу. Формування уявлень про час. Формування уявлень про пори року. Вивчення днів тижня. Розвиток почуття часу. Практичне заняття № 7. Особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР. (2 год.) Основні поняття теми: простір, час, просторовий напрямок, просторовий гнозис, доба.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ДНЗ, ШКОЛИ ТА СІМ'Ї З ФОРМУВАННЯ ЕМУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПМР

Лекція 7. Наступність у роботі ДНЗ і школи у формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Вимоги сучасної початкової школи до математичної

підготовки дітей у дитячому садку. Наступність у змісті навчання математики. Наступність у методах навчання математики. Форми організації наступності дитячого садка і школи у навчанні математиці. Практичне заняття № 8. Наступність у роботі ДНЗ і школи з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Основні поняття теми: вимога, зміст, навчання, метод, форма організації. 10

Лекція 8. Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї
Форми спільної роботи дитячого садка та сім'ї з питань математичного розвитку. Бесіда як основна форма взаємодії між вихователем та батьками з питань математичного розвитку. Орієнтовний зміст занять та бесід, спрямованих на математичний розвиток дитини в сім'ї. Практичне заняття № 9. Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї (2 год.) Основні поняття теми: бесіда, форма роботи, математичні здібності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Усього	л	п	лаб	Інд	ср							
II семестр													
Тема 1. Предмет, завдання, зміст спецметодики ФЕМУ.	5	2	2			1							
Тема 2. Труднощі в оволодінні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР	6	2	2			2							
Тема 3. Формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР	5	2	2			1							
Тема 4. Формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР	6	2	2			2							
Тема 5. Формування уявлень про форму у дітей дошкільного віку з ПМР	6	2	2			2							
Тема 6. Формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР	6	2	2			2							
Тема 7. Наступність у роботі ДНЗ і школи у формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР	5	2	2			1							
Тема 8. Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї	6	2	2			2							

Усього годин	45	16	16			13						
Курсова робота	Немає		-	-		-			-	-	-	
Усього годин	45	16	16			13						

1. **Теми семінарських занять(немає)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота № 1. Тема: Сучасний погляд на формування елементарних математичних уявлень у дошкільників з ПМР	1
2	Практична робота № 2. Тема: Застосування дидактичних ігор та вправ у різних видах діяльності при формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР	1
3	Практична робота № 3. Тема: Аналіз досвіду роботи вихователів логопедичних груп з формування ЕМУ	2
4	Практична робота № 4. Тема: Особливості формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР	2
5	Практична робота № 5. Тема: Особливості формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР	2
6	Практичне заняття № 6. Тема: Формування засвоєння знань про плоскі та об'ємні геометричні фігури дітьми дошкільного віку з ПМР	2
7	Практичне заняття № 7. Тема: Особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР	2
8	Практичне заняття № 8. Тема: Наступність у роботі ДНЗ і школи з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР	2
9	Практичне заняття № 9. Тема: Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї	1
	Разом	6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ З ПМР

Практичне заняття 1. Сучасний погляд на формування елементарних математичних уявлень у дошкільників з ПМР (2 год.)

Під час підготовки до заняття студентам необхідно: Розділитись на 4 рівновеликі групи, опрацювати розділ «Математика» та зробити аналіз динаміки ускладнення навчальних освітніх завдань з формування ЕМУ чинної програми згідно Базового компонента дошкільної освіти (навчальна програма «Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Я у Світі», «Впевнений старт», «Українське дошкілля», - за вибором студента) План: 1. Презентація аналізу динаміки ускладнення навчальних освітніх завдань з формування ЕМУ чинних програм згідно Базового компонента дошкільної освіти. Проаналізувати динаміку ускладнення. 2. Зробити порівняльний аналіз чинних навчальних програм щодо формування ЕМУ у дітей дошкільного віку.

Практичне заняття 2. Застосування дидактичних ігор та вправ у різних видах діяльності при формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: Скласти план-фрагмент конспекту дидактичної гри або вправи за схемою (див. сам. роб.) з використанням наочного чи роздаткового матеріалу. (вікова група – за вибором студента). План: 1. Проведення дидактичних ігор та вправ. 2. Обговорення та аналіз проведених дидактичних ігор та вправ.

Практичне заняття № 3. Аналіз досвіду роботи вихователів логопедичних груп з формування ЕМУ (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: Зробити аналіз роботи вихователя логопедичної групи з формування ЕМУ за схемою (див. сам. роб.). Вікова група – за вибором студента. План: 1. Презентація аналізів роботи вихователя логопедичної групи з формування ЕМУ. 2. Обговорення специфіки та труднощів, що виникають при формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗМІСТ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ЕМУ В РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУПАХ У ДІТЕЙ З ПМР

Практичне заняття 4. Особливості формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 . Опрацювати питання: 13 - методика формування уявлень про незалежність кількості від якісних ознак і просторового розташування предметів , - методика формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць , - методика навчання рахунку на дотик , за допомогою слухового і рухового аналізаторів, - етапи і методи формування уявлень про відносини між числами , - етапи і методи формування умінь ділити предмети на рівні частини. 2 . Письмово підібрати приклади ситуацій : а) в повсякденному житті з формування уявлень про незалежність кількості від інших ознак предметів , б) у процесі ознайомлення з навколишнім світом з формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць , в) у процесі аплікації , ручної праці , конструювання з паперу з навчання діленню предметів на рівні частини , г) у процесі музичних і фізкультурних занять по закріпленню навичок рахунку за допомогою слухового і рухового аналізаторів. 3. Письмово розробити фрагмент конспекта занять з метою: а) формування уявлень про числа та цифри, б) формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць. 4. Підготувати матеріал для проведення цих занять . План 1. Розбір і аналіз ситуацій : а) про незалежність кількості від інших ознак , б) про кількісний склад числа з окремих одиниць

, в) про поділ предметів на рівні частини , г) про рахунок за допомогою слухового і рухового аналізаторів . 2. Методика проведення занять за участю різних аналізаторів. 3. Проведення фрагментів занять: «Формування уявлень про числа та цифри» , «Формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць ».

Практичне заняття №5. Особливості формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР. (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 . Опрацювати питання: - методика навчання порівнянню об'єктів за величиною за допомогою умовної мірки- посередника ; - методика навчання порівнянню і виміру об'єктів за величиною за допомогою умовної мірки як одиниці виміру; - методика розвитку окоміру , - методика формування уявлень про те, що величина (маса, довжина, об'єм, площа) не залежить від зміни форми предметів . 2 . Письмово підібрати приклади ситуацій : а) в процесі праці в природі з навчання порівнянню предметів за величиною , б) у процесі зображувальної діяльності з розвитку окоміру , в) у процесі зображувальної діяльності і конструювання з формування уявлень про незалежність величини (маси, довжини, об'єму, площі) від зміни форми предмета. 3. Письмово розробити фрагмент конспекту заняття з метою навчання порівнянню об'єктів за величиною за допомогою : а) умовної мірки - посередника , б) умовної мірки як одиниці виміру. 4. Підготувати матеріал для проведення цих занять. План: 1. Розбір і аналіз ситуацій : 14 а) порівняння предметів за величиною в процесі праці в природі , б) розвиток окоміру в процесі зображувальної діяльності, в) про незалежність величини від зміни форми предмета. 2. Проведення занять з навчання порівнянню об'єктів за величиною за допомогою: а) умовної мірки - посередника , б) умовної мірки як одиниці виміру. 3. Аналіз проведеної роботи.

Практичне заняття № 6. Формування засвоєння знань про плоскі та об'ємні геометричні фігури дітьми дошкільного віку з ПМР. (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 . Опрацювати питання: - етапи і методи формування уявлень про плоскі та об'ємні геометричні фігури; - методика формування вміння складати фігури з паличок . 2. Письмово підібрати приклади ситуацій у процесі аплікації з ознайомлення : а) з трапецією , б) з овалом . 4. Письмово навести приклади різноманітних ситуацій та скласти фрагмент конспекту для однієї з них з метою формування вміння визначати форму предметів у процесі ознайомлення з навколишнім світом. План: 1. Розбір і аналіз ситуацій у процесі зображувальної та конструктивної діяльності : а) ознайомлення з трапецією, б) ознайомлення з овалом, в) складання фігур з паличок, б) ознайомлення з конусом, в) з ознайомлення з циліндром (конструювання з паперу). 2. Проведення занять з метою формування вміння визначати форму предметів у процесі ознайомлення з навколишнім світом. 3. Аналіз роботи.

Практичне заняття № 7. Особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 .Опрацювати теоретичні питання з теми. 2. Письмово підібрати приклади ситуацій у процесі : а) фізкультурних занять з формування умінь розрізняти праву і ліву сторони свого тіла, б) зображувальної діяльності з формування умінь орієнтуватися в двомірному просторі, в) ознайомлення з природою навколишнього світу з формування уявлень про послідовність пір року, г) читання творів художньої літератури з формування уявлень про добу або про поняття « вчора - сьогодні - завтра» . 3. Письмово розробити фрагмент конспекту заняття з метою формування уявлень : а) про послідовність пір року , б) про добу , в) про « вчора - сьогодні - завтра». План: 1. Розбір і аналіз ситуацій: а) розрізнення правого і лівого боків свого тіла , б) орієнтування в двомірному просторі, 15 в

) ознайомлення з природою навколишнього світу з формування уявлень про послідовність пір року, г) читання творів художньої літератури з формування уявлень про добу або про поняття « вчора - сьогодні - завтра» . 2. Проведення занять: «Формування уявлень про послідовність пір року» , «Формування уявлень про добу» , «Формування уявлень про « вчора - сьогодні – завтра». 3. Аналіз роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ДНЗ , ШКОЛИ ТА СІМ'Ї З ФОРМУВАННЯ ЕМУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПМР

Практичне заняття № 8. Наступність у роботі ДНЗ і школи з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР(2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 . Опрацювати теоретичні питання з теми: -Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей у дитячому садку. -Наступність у змісті навчання математики. -Наступність у методах навчання математики. -Форми організації наступності дитячого садка і школи у навчанні математиці. 2. Письмово скласти план взаємодії ДНЗ і ЗОШ з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР План: 1. Презентація плану взаємодії ДНЗ і ЗОШ з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР. 2. Аналіз роботи.

Практичне заняття № 9. Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї. (2 год.) Під час підготовки до заняття студентам необхідно: 1 . Опрацювати теоретичні питання з теми: - Форми спільної роботи дитячого садка та сім'ї з питань математичного розвитку. - Бесіда як основна форма взаємодії між вихователем та батьками з питань математичного розвитку. 2.Письмово скласти пам'ятку для батьків «Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР»(вікова група за вибором студента). 3.Письмово розробити фрагмент батьківських зборів на тему: «Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї». План: 1. Презентація пам'ятки для батьків «Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР». 2. Проведення фрагменту батьківських зборів на тему: «Математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї». 3. Аналіз проведеної роботи..

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Немає	
2		
...		

8. Самостійна робота – 13 год.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Науково-теоретичні основи формування елементарних математичних уявлень	4
	Зміст та методи формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах дітей з порушеннями психофізичного розвитку	5
	Окремі питання спецметодики формування елементарних математичних уявлень	4

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ З ПМР

Тема 1. Сучасний погляд на формування елементарних математичних уявлень у дошкільників з ПМР (5 год.)

Завдання: Зробіть аналіз динаміки ускладнення навчальних освітніх завдань з формування ЕМУ чинної програми згідно Базового компонента дошкільної освіти (навчальна програма «Дитина», «Дитина в дошкільні роки», «Я у Світі», «Впевнений старт», «Українське довкілля», - за вибором студента). Данні занесіть у подану нижче таблицю. 3 – 4 роки Кількісні уявлення Уявлення про величину Геометричні уявлення Просторові уявлення Часові уявлення 4 – 5 років 5 -6 років Форма подання: у вигляді таблиці. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 2. Застосування дидактичних ігор та вправ у різних видах діяльності при формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (5 год.)

Завдання: Складіть план-фрагмент конспекту дидактичної гри або вправи за схемою нижче поданою з використанням наочного чи роздаткового матеріалу (вікова група – за вибором студента). Схема плану фрагменту конспекту дидактичної гри: 1. Назва. 2. Ігрова мета. 3. Дидактична мета. 4. Матеріал, який використовується. 5. Попередня робота. 6. Ігрові дії. 7. Ігрові правила (алгоритм пояснення вихователя, як грати в цю гру). 8. Ігровий результат (що отримує дитина, якщо правильно виконує ігрові правила). 9. Методичні вказівки. 10. Можливі варіанти, оптимальна кількість дітей, вікова група. Форма подання: у вигляді плану фрагменту конспекту гри. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 3. Аналіз досвіду роботи вихователів логопедичних груп з формування ЕМУ (5 год.)

Завдання: Зробіть аналіз роботи вихователя логопедичної групи з формування ЕМУ за нижче поданою схемою (вікова група – за вибором студента). Схема аналізу досвіду

роботи вихователя: 1.Тема. 2.Мета. 3.Основні форми роботи. 4.Основні методи та прийоми роботи. 5.Труднощі, що виникали при формуванні елементарних математичних уявлень. 17 Форма подання: у вигляді таблиці, вільного опису. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗМІСТ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ЕМУ В РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУПАХ У ДІТЕЙ З ПМР

Тема 4. Особливості формування кількісних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (5 год.)

Завдання: 1. Письмово підберіть приклад ситуації (ситуація за вибором студента): а) в повсякденному житті з формування уявлень про незалежність кількості від інших ознак предметів, б) у процесі ознайомлення з навколишнім світом з формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць, в) у процесі аплікації, ручної праці, конструювання з паперу з навчання діленню предметів на рівні частини, г) у процесі музичних і фізкультурних занять по закріпленню навичок рахунку за допомогою слухового і рухового аналізаторів. 2. Письмово розробіть фрагмент конспекту занять з метою (відповідно до описаної вище ситуації): а) формування уявлень про числа та цифри, б) формування уявлень про кількісний склад числа з окремих одиниць. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 5. Особливості формування уявлень про величину у дітей дошкільного віку з ПМР. (5 год.)

Завдання: 1.Письмово доберіть приклад ситуації (ситуація за вибором студента): а) у процесі праці в природі з навчання порівнянні предметів за величиною , б) у процесі зображувальної діяльності з розвитку окоміру , в) у процесі зображувальної діяльності і конструювання з формування уявлень про незалежність величини (маси , довжини , об'єму, площі) від зміни форми предмета . 2. Письмово розробіть фрагмент конспекту заняття з метою навчання порівнянню об'єктів за величиною за допомогою : а) умовної

мірки - посередника , б) умовної мірки як одиниці виміру. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 6. Формування засвоєння знань про плоскі та об'ємні геометричні фігури дітьми дошкільного віку з ПМР. (5 год.)

Завдання: 1. Письмово підберіть приклад ситуації у процесі аплікації з ознайомлення (ситуація за вибором студента): а) з трапецією , 18 б) з овалом . 2. Складіть фрагмент конспекту відповідно підібраній ситуації з метою формування вміння визначати форму предметів у процесі ознайомлення з навколишнім світом. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 7. Особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР (5 год.)

Завдання: 1. Письмово підберіть приклад ситуацій у процесі (ситуація за вибором студента): а) фізкультурних занять з формування умінь розрізняти праву і ліву сторони свого тіла , б) зображувальної діяльності з формування умінь орієнтуватися в двомірному просторі. в) ознайомлення з природою навколишнього світу з формування уявлень про послідовність пір року, г) читання творів художньої літератури з формування уявлень про добу або про поняття « вчора - сьогодні - завтра» . 3. Письмово розробіть фрагмент конспекту заняття з метою формування уявлень : а) про послідовність пір року , б) про добу , в) про « вчора - сьогодні - завтра». Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ОКРЕМІ ПИТАННЯ СПЕЦМЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ЕМУ

Тема 8. Наступність у роботі ДНЗ і школи у формуванні ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР (5 год.)

Завдання: Письмово складіть план взаємодії ДНЗ і ЗОШ з формування ЕМУ у дітей дошкільного віку з ПМР. Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість. Рекомендована література: 11, 15.

Тема 9. Логіко-математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї. (5 год.) Завдання: 1. Письмово складіть пам'ятку для батьків «Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку з ПМР»(вікова група за вибором студента). 3.Письмово розробіть фрагмент батьківських зборів на тему: «Логіко-математичний розвиток дитини дошкільного віку з ПМР в сім'ї» (вікова група за вибором студента). Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Не передбачене

10.Методи контролю

Оцінювання семінарських занять. За одне семінарське заняття студент може максимально отримати 1 бал (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Розподіл балів за семінарські заняття

Вимоги	Бали
Повна відповідь, не заглядаючи у конспект (підручник)	1
Повна відповідь, заглядаючи у конспект (підручник); неповна відповідь; доповнення	0,5
Неправильна відповідь	0

Максимально за семінарські заняття студенти упродовж семестру можуть отримати **7 балів.**

Оцінювання практичних занять. Студенти виконують щість практичних робіт. За практичні роботи студенти можуть максимально у сумі отримати 5 балів. Студенти повинні виконати 2 практичні роботи і взяти активну участь хоча б у одній практичній роботі. Розподіл балів див. у табл. 2.

Таблиця 2.

Розподіл балів за практичні роботи.

Вимоги	Бали
Активна участь у практичній роботі, успішне виконання, правильна інтерпретація, акуратне оформлення	2
Участь у практичній роботі, успішне виконання, помилка при інтерпретації (або недбале оформлення)	1

Нездача практичної роботи; відсутність на занятті	0
---	---

Максимально за практичні роботи упродовж семестру можна отримати **16 балів**.

Оцінювання змістових модулів. Тести складаються з питань відповідних тем. До кожної теми пропонується по 10 тестових питань; правильна відповідь за кожне тестове питання оцінюється 1-м балом. У підсумку за семестр студенти за тестові завдання можуть максимально отримати 20 балів.

Оцінювання реферування наукової літератури. Реферування наукової літератури полягає у тому, що студенти опрацьовують наукову літературу до кожної із 7-ми тем. Конспекти навчальної літератури не зараховуються. Обсяг одного джерела – дві сторінки учнівського зошита у клітинку без пропуску рядків (див. табл. 3). Самостійна робота літературними джерелами приймається лише у модульному тижні. Максимально за реферування літератури упродовж семестру можна отримати **7 балів**.

Таблиця 3
Розподіл балів за роботу з літературними джерелами

Модуль	Сумарна кількість опрацьованих джерел за модуль	бали
I	Від 11 до 12	3
	Від 9 до 10	2,5
	Від 7 до 8	2
	Від 5 до 6	1,5
	Від 3 до 4	1
	Від 1 до 2	0,5
	0	0
II	Від 14 до 16	4
	Від 12 до 13	3,5
	Від 10 до 11	3
	Від 8 до 10	2,5
	Від 6 до 7	2
	Від 4 до 5	1,5
	Від 2 до 3	1
	1	1,5
	0	0

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам
Розподілу балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
---	----------------------------	------

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
7	7	8	7	7	7	7		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

Протягом семестру проводиться не менше двох колоквиумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

12. Методичне забезпечення

- 1. Базова «Програма розвитку дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень», Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист Міністерства освіти і науки України від 11.09.2013 № 1/11-13887) (співавтор Островська К.О.).– Київ, 2013. – 255 с.

13. Рекомендована література

Основна:

- 1.Белошистая. А.В. Математика вокруг тебя. Методические рекомендации для организации занятий с детьми 4-5 лет. – М.: Издательство «Ювента», 2007. – 40с.:ил.
- 2.Белошистая. А.В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников: Вопросы теории и практики: Курс лекций для студ. Дошк. Факультетов высш. Учеб. Заведений. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 400с.:ил.

3. Дитина. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від двох до семи років / Наук. кер. Програмою: О.В. Проскура, Л.П. Кочина, В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна. – К.: Київськ. ун- т імені Бориса Грінченка, 2012.
4. Обучение математике детей дошкольного возраста с нарушением речи [Текст] : метод. пособие / А. В. Калинин. - Москва : Айрис-пресс, 2005. - 218 с.
5. Щербакова К. Й. Теорія і методика математичного розвитку. 2005. Євр. Університет.- 261с.

Додаткова:

6. Дитина в дошкільні роки. Програма розвитку, навчання та виховання дітей. – Запоріжжя: ЛПДС, 2000. – 268с.:іл.
7. Дуева, Т. И. Особенности математических представлений детей с нарушениями речи / Т. И. Дуева // Ученые записки. Электронный научный журнал Курского государственного университета. - 2010. - № 4. - С. 197-199.
8. Крутій К.Л. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект і здібності. – Запоріжжя: ЛПДС. Лтд, 1999. – 60с.
9. Математическая подготовка детей в дошкольных учреждениях. Сост. В.В.Данилова. – М.: Просвещение, 1987. – 175с.
10. Піроженко Т. Психічний розвиток дитини дошкільного віку. Запоріжжя, 2003.- 123с.

14. Електронні ресурси:

1. Щербакова К. Й. Теорія і методика математичного розвитку. 2005. Євр. Університет.- 261с [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://umanpedcollege.at.ua/SR/DO/IMFEMU/posibnik_metodika_formuvannja_elementarnikh_m_ atema.pdf
2. С. Дендебера. Формування логіко-математичних уявлень дітей дошкільного віку. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://nashaucheba.ru/docs/7/6273/conv_1/file1.pdf#page=61
3. Жигайло О. Підготовка до школи – один з найважливіших аспектів логіко-математичного розвитку дошкільника. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/2013_6-2/pedagogy/50-56.pdf

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Спецметодики: формування елементарних математичних уявлень» пов'язаний з курсами «Мовленнєві та сенсорні системи та їх порушення», «Спеціальна методика дошкільного виховання».

Уклав професор кафедри корекційної педагогіки та інклюзії І.П.Островський